

Nerazumen odnos do mrtvih

Mirno lahko zapišemo, da je ob aferi s slovenskim nagrobnim napisom v St. Lenartu toliko opevana italijanska in republikanska demokracija spet padla na izpitu. Vse je bilo nared, da se končno po skoraj treh desetletjih dostojno uredi grob trinajstim padlim slovenskim partizanom v St. Lenartu, ko je iznenada prišla prepoved, da se slovenskim partizanom ne sme postaviti še spominske plošče v njihovem materinem jeziku.

Ne bi tukaj naštevati nešteto primerov, ko imajo tuji vojaki v Sloveniji, pa spet slovenski in jugoslovanski vojaki drugod v tujini napise v svojem jeziku, kar je normalno in tudi v skladu s pieteto, ki smo jo dolžni do slehernega mrtvega, ne glede na kateri strani je padel in v kateri vojni je žrtvoval svoje življenje. Ta, če hočete pietetna praksa, stara vsaj toliko kot civilizirano človeštvo, pa je nenedoma odpovedala v naših krajih, konkretno v St. Lenartu.

Preostane nam samo torej, da ogorčeno protestiramo in se še naprej vztrajno in nepopustljivo borimo, da bodo slovenski borci v St. Lenartu dobili napis v svojem materinem jeziku, ki je bil, mimogrede povedano, tudi že izdelan. Če pa prepoved slovenskega napisa v Benečiji trenutno škoduje interesom nekaterih, ki bi radi tudi na ta način znova hoteli dokazovati, da tod ni Slovencev, je vse to kaj klavern poskus, še posebej, če pomislimo, da gre na rovaš mrtvih, kar je še tem bolj obžalovanja in pomilovanja vredno. Če so morali slovenski partizani v naši mali, skromni in revni deželici skoraj trideset let čakati, da so končno dočakali človeka dostojen grob, potem bodo vsekakor še počakali, da bodo končno dobili nagrobno ploščo tudi v svojem materinem jeziku. Kajti zavedati se moramo, da čas končno dela le za nas in odločno proti vsem tistim mračnim silam, ki se na vse načine trudijo, da bi prikrije očitno resnico, da prebivajo na teh tleh beneški Slovenci.

Zgodovina bo dala nam prav, kot nam daje že vsa leta po koncu vojne. Tudi v primeru slovenskega nagrobnega napisa v St. Lenartu.

VLADNA DELEGACIJA SR SLOVENIJE V VIDMU

POUDARJENA SKRB MATIČNE DEŽELE ZA SLOVENCE V NAŠI POKRAJINI

Sporazum za ustanovitev tehničnih dvostranskih komisij za proučevanje specifičnih področij kot so kultura, gospodarstvo, turizem itd. Slovenija se zavzema tudi za skupne industrijske naložbe v nerazvitih področjih videmske pokrajine

V petek, 6. t.m. se je v Vidmu mudila kot gost videmskega pokrajinskega odbora delegacija izvršnega sveta (vlade) SR Slovenije. Po delovnem in zelo zgoščenem sestanku, ki je potekal v toplem in prijateljskem vzdušju, sta se delegaciji sporazumeli za ustanovitev nekaj tehničnih dvostranskih komisij, katerih naloga bo proučevanje specifičnih področij (kultura, prosveta, turizem, gospodarstvo, skupne naložbe itd.) in za formulacijo predlogov ustreznim organom, da bi prišlo čim prej do praktičnih uresničitve želja.

V razgovoru s predstavnikoma videmske pokrajinske uprave so člani delegacije izvršnega sveta SR Slovenije posvetili kar največjo pozornost vprašanju beneških Slovencev in njihovega kulturnemu, družbenemu in gospodarskemu razvoju ter vprašanju izpolnitve njihovih zahtev po narodnostni enakopravnosti in zaščiti njihovega nemotenega narodnostnega razvoja. Tudi v pogovorih gospodarskega in finančnega značaja je skrb za nerazvita obmejna področja odsevala stali-

šče slovenske vlade do svojih sorojakov za mejo.

V delegaciji izvršnega sveta so bili poleg člana IS Jožka Štruklja, ki je delegacijo tudi vodil, še podsekretar v IS SRS Stane Kolman, republiški sekretar za prosveto in kulturo Slavko Bohanec, predsednik tolminske občinske skupščine ing. Ferdo Papič in predsednik gospodarske zbornice SRS Leopold Krese. Videmske pokrajinske uprave pa so zastopali njen predsednik dv. Vinicio Turello, podpredsednik in odbornik za javna dela Stella, odbornik za kmetijstvo Zardi, načelniki svetovalskih skupin Francovig (KPI), Giofrè (PSI), Marpilero (PSIUP), posl. de Micheli Vitturi (M. S.I.) ter ravnatelj odseka za zunanjo trgovino pri videmski trgovinski zbornici dr. Ferruccio Job.

Srečanje je potekalo v glavnem na sedežu videmske pokrajinske uprave, po obisku mednarodnega centra za mehanske raziskave in industrijskega zavoda, pa delno tudi v hotelu pod Kaninom, v Reziji, kjer je bilo delovno kosilo. Zvečer pa so si gostje iz Slovenije ogle-

dali še tovarno pohoštva «Snaidero».

Predsednik videmske pokrajine odv. Turello je najprej posvetil precejšnjo pozornost turizmu. V videmski pokrajini nastajata s pomočjo dežele dve veliki turistični središči, pod Kaninom in Reziji in pod Matajurjem v Beneški Sloveniji. V teh dveh primerih bi Slovenija in Furlanija lahko najtesneje sodelovali, v prvi vrsti pri urejanju infrastrukture, to je cest in mejnih prehodov, za katere bi bilo treba doseči pri pristojnih vladah, da se ponovno kategorizirajo kot medna-

rodni mejni prehodi. Poleg tega bi bilo treba urediti pri Stupici tudi carinski prehod za blago, kar bi spodbudilo gospodarski razvoj obmejnih področij. Videmska pokrajina je dalje zainteresirana za sodelovanje SR Slovenije v mednarodnem centru za mehanske raziskave, morda tudi s finančnim in tehničkim prispevkom.

V imenu IS Slovenije je prvi spregovoril član IS Jožko Štrukelj, ki je menil, da je «povabilo videmske pokrajine posrečena oblika dobrih odnosov. To podpira obisk predsednika Tita de-

cembra v Rimu», je še dodal. Glede vprašanja Slovencev v videmski pokrajini, pa je nadaljeval: «Z zadovoljstvom spremljamo naklonjenost pokrajine do vprašanj tega prebivalstva. Mislim, da lahko rečem, da so tudi napore predsednika dežele Berzantija in vlade Furlanije-Juljske Krajine bili dobro sprejeti v Sloveniji. Vemo za obisk v Sloveniji in obisk slovenske manjšine pri dr. Berzantiju, kjer je bil govor o njenih pravicah, da enakopravno živi. Z zadovoljstvom spremljamo skrb glede sloven-

(Se nadaljuje na 3. strani)

SLOVENSKA PARTIZANSKA ZDRAVNICA DR. FRANJA NA OBISKU V CEDADU

Prisrčni stiki med italijanskimi kulturniki iz Čedadu, predvsem pa slovenskim prosvetnim društvom Ivan Trinko iz Čedadu in jeseniškimi Svobodaši, se je razširilo tudi na sodelovanje z nekdanjimi partizani iz Čedadu in videmske pokrajine. Prek tega sodelovanja se je organiziranih v A.N.P.I. tudi italijanski slikar iz Čedadu Luigi Bront z oljno sliko zahvalil dr. Franji Bojč-Bidovec za njeno izredno humano, požrtvovalno in junsko dejavnost pri zdravljenju ranjenih in bolnih partizanov v grapi Pasice, zraven primorske vasi Novaki pri Cerknem v partizanski bolnici, ki je po njej dobila tudi svoje ime in v kateri se je zdravilo tudi več italijanskih partizanov.

Na osnovi teh stikov je sekcija italijanskih partizanov A.N.P.I. iz Čedadu povabila dr. Frnjo Bojč-Bidovec, predsednika občinske organizacije ZZB NOV Jesenice Franca Konoblja - Slovenka in predsednika občinskega sveta Zveze kulturno-prosvetnih organizacij Jesenice Joža Varla, da obiščejo Čedad. Sprejem in srečanje s partizani in kulturnimi delavci Čedadu v

soboto, 24. oktobra, je bilo nadvse prisrčno. Ganljiv sprejem, na katerem je mati v bolnici umrlega, težko ranjenega edinega sina garibaldinca Blažiča, s solzami v očeh dr. Franji izročila šopek rdečih vrtnic v zahvalo za njen trud, da bi ga, čeprav smrtno ranjenega, ohranila pri življenju, je tudi mnogim navzočim ovlažil oči. Sledil je sprejem pri županu mesta Čedad in ogled številnih kulturnih spomenikov in mestnega muzeja.

Zvečer je bila v čast gostom prirejena večerja, katere so se udeležili številni nekdanji italijanski partizani in kulturni delavci iz videmske pokrajine oziroma Čedadu. V pozdravnih govorih so bile izrečene obojestranske želje po še tesnejšem sodelovanju med kulturnimi organizacijami in nekdanjimi partizani iz Čedadu in okolice z jeseniško občino. Srečanje, ki je bilo sicer posvečeno dr. Franji, pa je hkrati poglobilo sodelovanje med jeseniško občino in Čedadom, saj so ravnokulturni delavci Jesenic in Čedadu ustvarili ta most vsestranskega sodelovanja in srečanja nekdanjih italijanskih partizanov z dr. Franjo.

Slovenska delegacija s člani videmske pokrajinske uprave na sedežu pokrajine v palači Belgrado

Prisrčen sprejem slovenske delegacije v Mednarodnem centru za mehanske raziskave (CISM) v Vidmu

